MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
SILVIO MELI

Seduta tal-21 ta' Novembru, 2013

Citazzjoni Numru. 995/1992/2

Francis u Carmelo ahwa Grech personalment u ghan-nom u in rapprezentanza tal-*Mediterranean Trawlers Company Limited*, 10, Fawwara Street, Ghajnsielem, Ghawdex

Vs

Il-Kap Kmandant tal-Forzi Armati ta' Malta,
6150 Sgt. Mario Farrugia, Kaptan tal-bastiment tal-AFM C 28
it-tnejn AFM Headquarters, Luqa

Il-Qorti,

1.0. Rat ic-citazzjoni datata s-7 ta' Settembru, 1992, li permezz taghha l-atturi *proprio et nomine* ippremettew sintetikament is-segwenti:

1.1 Illi fit-28 ta' Marzu, 1990, l-iskuna Marzaiola, (F 208), proprjeta` tas-socjeta` attrici u kapitanata mill-attur Francis Grech kienet qed tistad bit-tkarkir 'il barra minn Had-Dingli skont il-ligi;

1.2 Illi dak il-hin waslet *Patrol Boat* li bla bazi l-kaptan taghha waqqaf lill-atturi milli jkomplu jistadu u riedhom imorru *Hay Wharf*;

1.3 Illi l-atturi billi:

1.3.1. Ibbazati l-Imgarr, Ghawdex; u

1.3.2. Ma kienu qed jaghmlu xejn hazin;

riedu minflok imorru l-Imgarr;

1.4. Illi l-*Patrol Boat* C 28 kif kapitanata mill-konvenut Surgent Farrugia tat daqqa bil-pruwa taghha lill-iskuna tal-atturi fuq imsemmija, (ara paragrafu wiehed punt wiehed, (1.1), aktar qabel);

1.5. Illi fil-mument tad-daqqa riferita fil-paragrafu precedenti kien hemm tlett (3) suldati fuq il-lancja tal-atturi;

1.6. Illi l-imsemmija suldati tnizzlu fil-lancja tal-atturi minghajr problemi;

1.7. Illi l-lancja in dizamina ma kienitx armata;

1.8. Illi fuq l-istess lancja kien hemm zewg (2) guvintur bi bzonnijiet specjali;

1.9. Illi n-nies fuq il-lancja attrici m'offrew l-ebda rezistenza;

1.10. Illi l-lancja *de quo* m'ghamlet l-ebda tentattiv li tahrab minn fuq il-post;

1.11. Illi l-agir abbuziv tal-konvenuti:

1.11.1. Ikkaguna danni ingenti fuq il-lancja *de quo*;

1.11.2. Qieghed f'sogru l-hajja ta' kull min kien fuq il-lancja attrici;

1.11.3. Qieghed ukoll f'sogru l-hajja tas-suldati tal-F.A.M.;

1.12. Illi l-atturi tressqu l-qorti fuq imputazzjonijiet li:

1.12.1. Stadu f'zona projbita;

1.12.2. Ma obdewx l-ordnijiet legittimi tal-F.A.M.;

1.13. Illi b'sentenza datata l-4 ta' Gunju, 1990 l-atturi odjerni kienu gew liberati mill-ewwel akkuza;

1.14. Illi ghalhekk l-atturi talbu lill-qorti odjerna biex:

1.14.1. Tiddikjara lill-konvenuti responsabbli ghad-danni kollha sofferti mill-atturi minhabba imprudenza, negligenza, imperizja u inosservanza tar-regolamenti, u in generali, l-agir abbuziv taghhom;

1.14.2. Tillikwida d-danni *occorrendo* bl-opra ta' periti nominandi;

1.14.3. Tikkundannhom ihallsu lill-atturi l-ammont hekk likwidat u dikjarat dovut lill-atturi *in linea* ta' danni;

1.14.4. Bl-ispejjez kif dedotti mill-atturi fl-istess citazzjoni promotrici u bl-imghaxijiet skont il-ligi;

2. Rat ir-rikors tal-konvenuti datat it-28 ta' Jannar, 1993, li permezz tieghu, ghar-ragunijeit hemm premessi, talbu li jiggustifikaw il-kontumacja li sabu ruhhom fiha, (ara fol 14);

3. Rat it-talba tal-abbli rapprezentant legali tal-konvenuti biex jipprezenta nota ta' riferenzi fir-rigward, (ara fol 15);

4. Rat in-nota indikata fil-paragrafu precedenti datata t-8 ta' Frar, 1993, inkluz is-sentenzi hemm prodotti, (ara fol 20 *et sequitur*);

5.0. Rat in-nota tal-eccezzjonijiet datata t-30 ta' Marzu, 1993, li permezz taghha l-Kap Kmandant tal-Forzi Armati ta' Malta eccepixxa sintetikament is-segwenti:

5.1. Illi l-azzjoni attrici hi kontaminata bl-illegalita` tal-*causa* stante li d-danni lamentati jirrizultaw minn agir illegali tal-atturi;

5.2. Illi l-konvenut *de quo* ma wettaq l-ebda agir doluz jew kolpuz kontra l-atturi;

5.3. Illi l-impjegati tal-konvenut de quo agixxew in ezekuzzjoni ta' dover pubbliku impost fuqhom mil-ligi;

5.4. Illi ghalhekk l-istess konvenut ma jirrispondix ghad-danni mitluba;

6.0. Rat il-kontrotalba tal-istess Kap Kmandant fuq riferit, ukoll datata t-30 ta' Marzu, 1993, li permezz taghha sintetikament espona s-segwenti:

6.1. Illi l-iskontru bejn l-opri tal-bahar fuq riferiti kien rizultat ta' agir illegali persistenti tal-atturi;

6.2. Illi ghal dan l-iskontru jahti l-agir doluz tal-atturi;

6.3. Illi l-konvenut *de quo* sofra danni ingenti;

6.4. Illi nonostante li interpellati biex jersqu ghall-likwidazzjoni tad-danni l-atturi rikonvenzjonati baqghu inadempjenti;

6.5. Illi ghalhekk il-konvenut rikonvenzjonanti *de quo* qed jaderixxi din il-qorti permezz ta' din il-kontro-talba biex l-

atturi rikonvenzjonati jkollhom l-opportunita` jghidu ghaliex din il-qorti m'ghandhiex:

6.5.1. Tiddikjarhom responsabbli ghad-danni kollha sofferti mill-konvenut rikonvenzjonanti in dizamina, u dan, rizultat ta' l-agir abbuziv u doluz tal-atturi rikonvenzjonati;

6.5.2. Tillikwida d-danni, okkorrendo bl-opra ta' periti nominandi;

6.5.3. Tikkundanna lill-atturi rikonvenzjonati biex ihallsu lill-konvenut rikonvenzjonanti l-ammont hekk likwidat;

6.5.4. Bl-ispejjez kif dedotti fl-istess kontro-talba kontra l-atturi rikonvenzjonati;

7.0. Rat in-nota tal-eccezzjonijiet datata wkoll it-30 ta' Marzu, 1993, li permezz taghha l-konvenut Surgent 6152, Mario Farrugia, kaptan tal-bastiment tal-Forzi Armati Maltin C 28, sintetikament eccepixxa s-segwenti:

7.1. Illi t-talbiet attrici huma infondati;

7.2. Illi d-danni kkagunati kienu kkagunati accidentalment wara li kellu javvicina l-bastiment tas-sajd tal-atturi minhabba l-agir doluz u illegali persistenti da parti tal-atturi;

7.3. Salv eccezzjonijiet ohra;

8.0. Rat in-nota tal-eccezzjonijiet tal-atturi *proprio et nomine* ghall-kontro-talba tal-Kap Kmandant tal-Forzi Armati ta' Malta datata s-16 t'April, 1993, li permezz taghha sintetikament eccepixxa s-segwenti:

8.1. Illi stante li l-ewwel kontro-talba, (ara paragrafu numru sitta punt wiehed, (6.1), aktar qabel u fol 67), saret kontra l-atturi, is-socjeta` minnhom rapprezentata ghandha tigi liberata mill-osservanza tal-gudizzju stante li s-socjeta` minnhom rapprezentata qatt ma setghet tkun hatja ta' "agir abbuziv u doluz";

8.2. Illi ghandha tigi similment michuda t-tieni kontro-talba, (ara paragrafu numru sitta punt tnejn, (6.2), aktar qabel, u fol 67), stante li m'hemmx danni x'jigu likwidati kontra s-socjeta` attrici;

8.3. Illi ghandha wkoll tigi michuda t-tielet kontro-talba, (ara paragrafu numru sitta punt tlieta, (6.3), aktar qabel u fol 67), stante li m'hemm l-ebda ammont li s-socjeta` attrici ghandha tigi kkundannata thallas lill-konvenut rikonvenzjonanti;

8.4. Illi *di piu`*, l-attur rikonvenzjonat Carmelo Grech jeccepixxi is-segwenti:

8.4.1. Illi l-ewwel kontro-talba *de quo* kif indirizzata kontra tieghu, ghandha tigi michuda stante li ma kellux il-kmand tad-dghajsa tas-sajd in dizamina fil-hin tal-incident *de quo*;

8.4.2. Illi fi kwalunkwe kaz l-incident sehh tort l-agir abbuziv, ingustifikat u "*high handed*" u bla hila marittima tal-konvenut rikonvenzjonanti u n-nies li jigu taht il-kmand tieghu;

8.4.3. Illi ghalhekk, it-tieni kontro-talba fuq riferita ghandha tigi wkoll michuda stante li m'hemm l-ebda danni imputabbli fil-konfront tal-attur Carmelo Grech personalment;

8.4.4. Illi wkoll, it-tielet kontro-talba fuq riferita, in kwantu diretta kontra l-istess Carmelo Grech personalment, ghandha tigi michuda stante li m'hemm l-ebda ammont li hu ghandu jigi kkundannat ihallas lill-konvenut rikonvenzjonanti;

8.5. Illi l-attur rikonvenzjonat Francis Grech jeccepixxi s-segwenti:

8.5.1. Illi l-ewwel kontro-talba fuq riferita ghandha tigi michuda stante li l-incident *ut sic* sehh minhabba agir abbiziv, ingustifikat, intemperat u "*high handed*" tal-konvenut rikonvenzjonanti u tan-nies taht il-kmand tieghu;

8.5.2. Illi l-hsarat allegatament sofferti kienu rizultat lampanti ta’ nuqqas ta’ hila marittima l-aktar elementari tal-konvenut rikonvenzjonanti li halla l-kmand tal-lancja tal-F.A.M. f’idejn il-konvenut l-iehor;

8.5.3. Illi m’hemm l-ebda danni li ghandhom jigu likwidati kontra l-attur rikonvenzjonat Francis Grech personalment;

8.5.4. Illi ghalhekk m’hemm l-ebda ammont li ghandu jigi kkundannat li jithallas min Francis Grech personalment;

8.6. Illi ghalhekk qed jigu michuda l-kontro-talbiet kollha;

8.7. Bl-ispejjez kontra l-Kap Kmandant tal-Forzi Armati ta’ Malta;

8.8. Salv eccezzjonijiet ohra;

9.0. Rat id-digriet ta’ din il-qorti diversament preseduta datat il-5 ta’ Mejju, 1993, li permezz tieghu inhatar espert tekniku hemm indikat, (ara fol 76 u 77);

9.1. Rat ir-rikors tal-konvenuti datat l-24 ta’ Mejju, 1993, fejn ghar-ragunijiet hemm esposti, talbu lill-qorti tirrevoka d-digriet indikat fil-paragrafu precedenti *contrario imperio*, (ara fol 78);

9.2. Rat ir-risposta tal-atturi *proprio et nomine* datata d-9 ta’ Lulju, 1993, li ghar-ragunijiet hemm esposti irrimettew irwiehhom ghad-decizjoni tal-qorti, (ara fol 83);

9.3. Rat id-digriet taghha fir-rigward datat il-11 ta’ Gunju, 1993, li permezz tieghu cahdet it-talba tal-konvenuti, (ara fol 85);

10. Rat il-verbal datat it-2 ta’ Frar, 2000, fejn ghall-ewwel darba u minghajr ma tirrizulta nomina esplicita fir-rigward, deher indikat perit legali iehor in sostituzzjoni tal-espert tekniku precedentement indikat, (ara fol 118 u paragrafu numru disgha, (9.0), aktar qabel);

11. Rat id-digriet ta' din il-qorti diversament preseduta datat l-24 ta' Frar, 2000, li permezz tieghu, wara talba appozita datata t-23 ta' Frar, 2000, ordnat li jigu allegati l-atti tal-process kriminali in kwistjoni biex jitqiesu bhala provi f'dawn il-proceduri, (ara fol 120 u 121);

12. Rat il-verbal tal-abbli rapprezentant legali tal-atturi datat it-22 ta' Frar, 2001, li permezz tieghu informa lill-qorti li fil-mori tal-kawza kien miet l-attur Francis Grech u li kien ghalhekk jinhtieg issir il-legittimazzjoni tal-atti, (ara fol 124);

13. Rat in-nota t'osservazzjonijiet tal-atturi datata t-26 ta' Mejju, 2006, (ara fol 148);

14. Rat in-nota ta' sottomissjonijiet tal-konvenuti datata s-7 ta' Mejju, 2007, (ara fol 157);

15. Rat ir-relazzjoni peritali datata l-15 t'April, 2008, (ara fol 194);

16. Rat il-verbal datat it-3 ta' Gunju, 2008, fejn il-kawza kienet differita ghall-eskussjoni tal-perit legali, (ara fol 444);

17. Rat id-domandi tal-konvenuti in eskussjoni tal-perit legali datati t-23 ta' Frar, 2010, (ara fol 451);

18. Rat in-nota tal-perit legali *de quo* datata l-15 ta' Novembru, 2011, li permezz taghha irrisponda bil-miktub ghad-domandi in eskussjoni, (ara fol 482);

19. Rat it-talba tal-abbli rapprezentanti legali tal-konvenuti datata l-11 ta' Jannar, 2012, li permezz taghha talab li jinghata l-opportunita` jipprezenta domandi ulterjuri lill-perit legali *de quo*, liema talba intlaqghet permezz tad-digriet taghha tal-11 ta' Jannar, 2012, (ara fol 490);

20. Rat id-domandi ulterjuri in eskussjoni riferiti fil-paragrafu precedenti, datat id-29 ta' Frar, 2012, (ara fol 491);

21. Rat in-nota tal-perit legali *de quo* datata d-19 ta’ Gunju, 2012, li permezz taghha irrisponda d-domandi ulterjuri in dizamina, (ara fol 498);

22. Rat id-digriet taghha datat il-31 ta’ Jannar, 2013, li permezz tieghu fuq talba tal-abbli rapprezentanti legali tal-partijiet, awtorizzathom li t-trattazzjoni ssir kif minnhom mitlub kemm b’mod skritt kif ukoll oralment, u dan, fil-modalita` hemm indikata, (ara fol 508);

23. Rat in-nota ta’ sottomissjonijiet tal-konvenuti datata l-10 ta’ Gunju, 2013, (ara fol 510);

24. Rat il-verbal tal-abbli rapprezentant legali tal-partijiet datat id-19 ta’ Gunju, 2013, li permezz tieghu ddikjaraw li m’ghandhom xejn aktar xi jzidu mal-inkartament tal-kawza, (ara fol 514);

25. Ezaminat id-dokumenti kollha esebiti;

Ikkonsidrat:

26.0. Illi preliminarjament tinhass il-htiega li jsiru s-segwenti tlett (3) konstatazzjonijiet:

26.1. Wahda rigwardanti l-mewt tal-attur Francis Grech fil-mori tal-kawza;

26.2. l-Ohra rigwardanti s-sostituzzjoni tal-perit legali/tekniku nominat;

26.3. U finalment rigwardanti l-process kriminali mehud fil-konfront tal-atturi odjerni;

27.0. Illi rigward il-mewt tal-attur Francis Grech ghandu sintetikament jinghad is-segwenti:

27.1. Illi kif jidher mill-verbal tal-abbli rapprezentant legali tal-atturi datat it-22 ta’ Frar, 2001, dan iddikjara *in faciem curiae* li l-imsemmi attur Francis Grech kien miet fil-mori tal-kawza, (ara paragrafu numru tnax (12), aktar qabel, u fol 124);

27.2. Illi kif jidher fl-istess verbal indikat fil-paragrafu precedenti u fil-verbal tas-seduta datata l-21 ta' Jannar, 2001, quddiem il-perit legali suriferit, l-istess abbli rapprezentant legali involut id-darbtjen sostna li kien bi hsiebu jaghmel il-legittimazzjoni tal-atti konsegwenzjali;

27.3. Illi minn ezami tal-atti prodotti jirrizulta li din il-legittimazzjoni indikata fil-paragrafu precedenti ma saritx;

27.4. Illi nonostante cio` din il-qorti qed tipprocedi bil-procedura stante li l-partijiet nonostante li kienu qed jaghtu l-kunsens taghhom, xorta ghazlu li jkomplu bil-procedura odjerna u jkun sprek inuman u indekoruz li titwaqqaf din il-procedura wara aktar minn ghoxrin (20) sena ta' dilungar immani u ingustifikat;

28.0. Illi rigward is-sostituzzjoni tal-perit legali involut ghandu sintetikament jingahd is-segwenti:

28.1. Illi nonostante li ezaminat bir-reqqa kemm l-atti tal-kawza kif ukoll l-atti migbura u redatti mill-istess perit legali riferit, is-sostituzzjoni ufficjali tal-perit legali involut ma tirrizultax in atti nonostante li l-istess perit legali jafferma li kien gie sostitwit b'digriet datat it-22 ta' Ottubru, 1999, liema digriet ma jirrizultax in atti;

28.2. Illi nonostante cio`, tenut kont li l-kontendenti xorta ippartecipaw quddiem l-istess perit legali, anke in eskussjoni, ma thossx li f'dan l-istadju ghandha tissospendi l-procedura u tkompli ttawwal l-istess inutilment bi sfregju car ghad-dritt ta' smiegh xieraq fi zmien ragonevoli;

28.3. Illi ghalhekk ukoll qed tiddeciedi li tkompli bil-procedura biex b'hekk ma jinheliex aktar zmien inutilment *molto piu`*, meta l-istess kontendenti taw il-kunsens esplicitu taghhom fir-rigward meta tul dawn is-snin kollha ghazlu li jipprocedu b'din il-procedura;

29.0. Illi rigward il-process kriminali mehud fil-konfront tal-atturi u mitlub biex jifforma parti mill-atti ghandu sintetikament jinghad is-segwenti:

29.1. Illi nonostante li tali talba tirrizulta riferita fil-verbal peritali tat-23 ta’ Frar, 2000, (ara fol fol 120);

29.2. Illi nonostante li tali talba giet milqugha minn din il-qorti diversament preseduta permezz tad-digriet taghha datat l-24 ta’ Frar, 2000, (ara fol 120 u 121);

29.3. Dan il-process qatt ma gie intordott fl-atti tal-istess procedura hawn in dizamina;

Ikkunsidrat:

30.0. Illi r-relazzjoni peritali in dizamina tista’ sintetikament tigi esposta bil-mod segwenti:

30.1. Illi ghall-habta tad-disgha u nofs u hames minuti (9:35am) ta’ fil-ghodu tat-28 ta’ Marzu, 1990, l-ufficjal responsabbli mill-iskwadra marittima tal-Forzi Armati ta’ Malta kien infurmat mis-sala tal-kontroll ta’ l-ewwel rigment tal-F.A.M. li helikopter tal-istess forzi pilotat mill-Kaptan T. Smith kien irraporta li kien hemm dghajsa tas-sajd Maltija bin-numru F 208 tistad bis-sistema tat-tkarkir fil-vicinanzi ta’ Fomm ir-Rih;

30.2. Illi ghalhekk *Patrol Boat* taht il-kmand ta’ *Warrant Officer* H. White kienet ordnata ssalpa mill-bazi ta’ *Hay Wharf* u tinvestiga r-rapport;

30.3. Illi l-*Patrol Boat* indikata fil-paragrafu precedenti intercettat *trawler* bl-isem ta’ Marzaiola bin-numru F 208 fl-ghaxra u nofs u sitt minuti, (10:36 am), ta’ fil-ghodu fil-pozizzjoni ta’ mil u nofs ‘il boghod minn Migra Ferha;

30.4. Illi l-kaptan tad-dghajsa tas-sajd *de quo* gie ordnat itella’ x-xbiek u gie avvertit li kien qed jikser il-ligi;

30.5. Illi l-kaptan tal-Marzaiola injora l-istruzzjonijiet lilu moghtija;

30.6. Illi wara li dawn l-istruzzjonijiet gew ripetuti xi tlett (3) darbiet, il-kaptan tal-Marzaiola beda jtella’ x-xbiek li ittellghu sal-hdax neqsin tlett minuti (10.57am) ta’ fil-ghodu;

30.7. Illi l-istess kaptan tad-dghajsa tas-sajd gie wkoll ordnat imur fil-bazi tal-iskwadra marittima;

30.8. Illi pero` jirrizulta li dan il-kaptan sajjied irrifjuta jbodi l-ordni legittima lilu moghtija u minflok informa lill-forzi armati li kien lest biss imur l-Imgarr, Ghawdex;

30.9. Illi kif il-Marzaiola bdiet tipprocedi lejn l-Imgarr, Ghawdex, din inghatat diversi ordnijiet biex tmur *Hay Wharf*, li izda, kienu ripetutament injorati;

30.10. Illi fil-hdax u tnejn u erbghin minuta (11:42 am) ta’ fil-ghodu meta l-opri tal-bahar in kwistjoni kienu issa waslu c-Cirkewwa, l-Marzaiola giet infurmata li kienet qed tinghata l-ahhar twissija u li kellha tipprocedi fejn kienet inghatat l-istruzzjonijiet li kellha tmur;

30.11. Illi nonostante dan, il-Marzaiola xorta baqghet persistentement tinjora l-ordnijiet lilha moghtija u dan, addirittura anke wara li gew ukoll sparati zewg kolpi t’avvertiment bl-armi tan-nar tal-*Patrol Boat*;

30.12. Illi konsegwentement, tlett membri tal-forzi armati kienu kostretti jibbordjaw il-Marzaiola bil-forza;

30.13. Illi ghall-habta ta’ nofsinhar (12:00pm) waslet ukoll fuq il-post il-*Patrol Boat* C 28 kapitanata mis-Surgent konvenut 6150 Mario Farrugia li kienet ordnata tassisti lid-dghajsa l-ohra precedentement mibghuta, li ippruvat tmur ma genb il-Marzaiola biex tnizzel suldati ohra fuqha;

30.14. Illi l-Marzaiola xorta ippersistiet li ma twegibx ghas-sollecitazzjoni serja tal-forzi legittimi tal-ordni u ostinatament baqghet sejra fid-direzzjoni opposta ghal dik lilha ordnata tiehu;

30.15. Illi f'din il-fazi tas-saga ostinatament riskontrata sehhet il-kollizjoni bejn il-Marzaiola u s-C 28;

30.16. Illi rizultat ta' dan, iz-zewg bastimenti gew danneggjati;

30.17. Illi wara dan l-iskontru marittimu, il-Marzaiola ddecidiet tibdel ir-rotta taghha u dawret lejn *Hay Wharf* fejn giet debitament skortata u waslet hemm fis-saghtejn neqsin kwart (1:45pm) ta' wara nofs inhar;

30.18. Illi minn spezzjoni kondotta fuq il-Marzaiola instabu u gew elevati erbatax –il kaxxa hut u kienet varata inkjesta Magisterjali;

Ikkunsidrat:

31.0. Illi fir-rigward tal-fatti kif fuq sintetikament elenkati l-perit legali involut ghandu is-segwenti x'jghid fir-relazzjoni tieghu, (ara fol 244);

31.1. Illi minkejja l-allegazzjonijiet fuq indikati, (ara paragrafu numru tletin, (30), *et sequitur*, aktar qabel), " … ma ngabet ebda prova biex tigi sostnuta din l-eccezzjoni" (ara fol 244) – senjatament li d-danni reklamati jirrizultaw minhabba agir illegali tal-atturi;

31.2. Illi l-piz tal-prova jinkombi fuq min jallegha u fil-kaz odjern, dan jirrizulta spartit ugwalment fuq il-kontendenti, (ara fol 244);

31.3. Illi l-istess perit legali jirrileva li l-atturi kienu gew liberati mill-imputazzjonijiet li kienu qed jistadu f'zona ipprojbita, (ara fol 244);

Ikkunsidrat:

32.0. Illi rigward ir-responsabbilita` ghall-akkadut l-istess perit legali riferit isostni sintetikament is-segwenti:

32.1. Illi kienet is-C 28 li “b’arroganza u abbuzivament bil-pruwa taghha tat daqqa fuq il-“*port side*” tal-Marzaiola u kkagunatilha hsara estensiva …”, (ara fol 246);

32.2. Illi l-atturi jsostnu li f’dan il-mument tal-ixprunar mis-C 28 jirrizulta s-segwenti:

32.2.1. Illi l-Marzaiola ma kienet qed taghmel xejn hazin;

32.2.2. Illi fuqha kien hemm tlett (3) suldati armati;

32.2.3. Illi fuqha s-sajjieda ma kienux armati u m’offrew l-ebda rezistenza;

32.3. Illi ghalhekk ghandu jkun pacifiku li fuq il-Marzaiola sar uzu sproporzjonat ta’ forza;

32.4. Illi pero` l-istess perit legali jsostni li l-atturi *proprio et nomine* ma gabux il-prova rikjesta mill-ligi biex jipprovaw li l-konvenut Farrugia kien intenzjonat jikkaguna danni fuq il-Marzaiola deliberatament, (ara fol 258);

32.5. Illi l-kaptan konvenut Farrugia kien qieghed biss jesegwixxi ordnijiet tas-superjuri tieghu;

32.6. Illi kemm minhabba kondizzjonijiet tal-bahar kif ukoll minhabba d-diffikulta` fil-komunikazzjoni, ghalkemm seta’ kien hemm xi negligenza mill-konvenut Farrugia, din ma kienitx ta’ natura doluza;

32.7. Illi “r-responsabbilita` ghall-incident taqa’ biss fuq il-Kap Kmandant tal-Forzi Armati”, (ara fol 258);

Ikkunsidrat:

33.0. Illi rigward id-danni sofferti mill-atturi *proprio et nomine*, l-istess perit legali involut sintetikament jirrileva s-segwenti:

33.1. Illi d-danni gew stmati permezz ta’ rapport imhejji min *BDO – Certified Public Accountants and Auditors*;

33.2. Illi ghar-riparazzjoni tal-iskuna *de quo*, intefqet is-somma komplessiva ta' wiehed u ghoxrin elf, mitejn u tlettax –il Lira Maltija, (LM21,213.00), kif dedotta fir-rapport immarkat Dok. JA, (ara fol 423 *et sequitur*);

33.3. Illi ghar-ragunijiet premessi fir-relazzjoni tieghu l-istess perit legali jsostni li ghandu jaccetta l-kontenut tar-rapport professjonali *de quo*, (ara fol 260);

Ikkonsidrat:

34.0. Illi rigward il-kontrotalba prodotta mill-konvenut Kap Kmandant tal-Forzi Armati ta' Malta, l-istess perit legali jsostni s-segwenti:

34.1. Illi dan talba il-hlas ta' danni sofferit bhala rizultat tal-fatti fuq esposti;

34.2. Illi stante li ma jirrizultawx, il-kontro-talba ma tistax tigi milqugha;

Ikkonsidrat:

35. Illi in vista tal-premess wara ezami akkurat tal-atti kollha relattivi din il-qorti kif preseduta, m'ghandhiex ragunijiet biex ma tilqax il-kostatazzjonijiet u konkluzjonijiet indikati mill-istess perit legali u konsegwentement qed taghmel taghha l-istess kostatazzjonijiet u konkluzjonijiet tal-perit legali fuq riferit u hawn sintetikament esposti:

DECIDE:

36.0. Illi konsegwentement, in vista tal-premess din il-qorti hi sodisfatta li l-atturi *proprio et nomine* ipprovaw il-kaz taghhom skont il-ligi u konsegwentment filwaqt li tirrespingi l-eccezzjonijiet sollevati mill-konvenut Kap Kmandant tal-Forzi Armati u l-kontro-talbiet minnu

sollevati, takkolji t-talbiet tal-atturi *proprio et nomine* u l-eccezzjonijiet minnhom sollevati ghall-kontro-talba fuq riferita, u konsegwentement:

36.1. Tiddikjara lill-konvenut Kap Kmandant tal-Forzi Armati ta’ Malta responsabbli ghad-danni kollha sofferti mill-atturi *proprio et nomine* minhabba imprudenza, negligenza, imperizja u inosservanza tar-regolamenti u in generali, l-agir abbuziv tieghu;

36.2. Tillikwida d-danni sofferti mill-atturi *proprio et nomine* fl-ammont komplessiv ta’ wiehed u ghoxrin elf, mitejn u tlettax –il Lira Maltin, (LM21,213.00);

36.3. Tikkundanna lill-Kap Kmandant fuq indikat biex ihallas lill-atturi *proprio et nomine* l-ammont likwidat fil-paragrafu precedenti;

36.4. Tillibera lill-konvenut Surgent 6150 Mario Farrugia mill-osservanza tal-gudizzju;

36.5.Bl-ispjjez kif dedotti fic-citazzjoni promotrici kontra l-istess Kap Kamandant fuq riferit.

____

Onor. Imhallef Silvio Meli

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------